

**ANALIZA INDICELUI
COMPETITIVITĂȚII
REPUBLICII MOLDOVA
ȘI EFICIENȚEI PIETEI MUNCII
CONFORM METODEI
FORUMULUI ECONOMIC
MONDIAL**

*Dr. conf. univ. Irina MOVILĂ,
Universitatea de Stat „A.Russo” din Bălți
Drd. Alina SUSLENCO, Universitatea
„Al.I.Cuza”, Iași, România*

În cadrul acestui articol, au fost analizate și trecute în revistă aspectele determinante ale competitivității naționale. S-a efectuat o analiză comparativă a situației Republicii Moldova și a țărilor învecinate – România și Ucraina, la capitolul competitivitatea economiei naționale. Au fost punctate aspectele pozitive și cele negative ale pozițiilor înregistrate de țările analizate. În urma cercetării, s-a ajuns la concluzia că țara noastră are nevoie de consolidarea eforturilor agenților economici pe de o parte și a statului, pe de altă parte, pentru a susține și impulsiona accesarea țării pe tărâmul dezvoltării competitive sustenabile.

Cuvinte-cheie: competitivitatea națională, indicele competitivității, eficiența pieței muncii, capital uman.

JEL: M12, N90, R11

Introducere. Asigurarea și menținerea competitivității pe plan regional, național și mondial, cuantificarea modalităților eficiente de sporire a avantajelor competitive ale economiei naționale reprezintă o prioritate a strategiei de dezvoltare socioeconomică a statelor lumii. Pentru economiile emergente, caracterizate prin strategii de dezvoltare contradictorii și obiective de mare volatilitate, care se confruntă cu procese complexe de deschidere a sistemelor economice naționale și de integrare în circuitul economic mondial, problema asigurării competitivității economice devine deosebit de acută și vitală. Analiza competitivității permite businessului și politicianilor să aplice un instrument de apreciere obiectivă a punctelor nevralgice și forte ale economiei naționale în comparație cu alte țări.

1. Material și metodă

În cadrul acestui articol, au fost cercetate aspectele dezvoltării competitivității economiei naționale. Scopul cercetării a fost reliefarea situației create la nivelul țării privind competitivitatea economiei naționale, cu punctarea soluțiilor oportune pentru impulsionarea economiei naționale pe calea dezvoltării sustenabile. Această

**ANALYSIS OF MOLDOVA’S
COMPETITIVENESS INDEX
AND LABOR MARKET
EFFICIENCY ACCORDING
TO THE WORD ECONOMIC
FORUM METHOD**

*Irina MOVILA, Assoc. prof., PhD, State
University „A.Russo” of Balti
Alina SUSLENCO, Phd Student, University
„Al.I.Cuza” of Iasi*

In this paper, we analyzed and reviewed aspects which determine national competitiveness. A comparative analysis was made of the situation of Moldova and neighboring countries like Romania and Ukraine in terms of national economic competitiveness. The purpose of this research was to highlight the current situation in the country in the chapter “competitiveness of the national economy”. The positive as well as negative aspects of the positions taken by the analyzed countries have listed. From the research, we concluded that our country needs the consolidation of efforts by private enterprises on the one hand and the state on the other hand, to support and boost the country's accession into the realm of sustainable competitive development.

Key words: competitiveness, national competitiveness index, labor market efficiency, human capital.

JEL: M12, N90, R11

Introduction. Achieving and maintaining competitiveness at the regional, national and global level, the quantification of the effective ways to enhance the competitive advantages of the national economy is a priority for the socio-economic development strategy of the countries of the world. The problem of ensuring economic competitiveness becomes particularly strident and vital for emerging economies characterized by contradictory development strategies and high volatility targets and which face complex processes of opening the national economic systems and of integrating into the world economic circuit. Competitiveness analysis is the businessmen’s and politicians’ tool which allows an objective assessment of the possible weaknesses and strengths of the national economy as compared to those of other countries.

1. Material and methods

In this article we investigated issues of developing the competitiveness of the national economy. The purpose of the research was to highlight the current situation in the country in regard of the national economy’s competitiveness by scoring the most appropriate solution for boosting the national economy the path of sustainable development. This

cercetare s-a axat pe consultarea literaturii naționale și din străinătate, precum și pe analiza datelor statistice. Cercetarea respectivă s-a bazat pe următoarele metode: metoda comparativă, analiza, sinteza, inducția și abducția, analiza cantitativă.

2. Rezultate și discuții

Conform datelor Forumului Economic Mondial, în anul 2013, Republica Moldova ocupă locul 89 din 148 de țări după nivelul competitivității. În raport cu anul 2012, indicele competitivității a scăzut cu 2 puncte, iar în raport cu anul 2011 a crescut cu 4 puncte. Evoluția Indicelui competitivității al Republicii Moldova și a țărilor vecine este prezentată grafic în figura 1.

research focused on national and international industry literature and statistical data analysis. The research was based on the following methods: comparative, analysis, synthesis, induction and abduction quantitative analysis.

2. Results and discussion.

According to the 2013 World Economic Forum, Moldova ranks 89 out of 148 countries in terms of the competitiveness level. In comparison with 2012, the competitiveness index decreased by 2 points and compared with 2011, it increased by 4 points. The evolution of the competitiveness index of Moldova and of its neighboring countries is shown in Fig.1.

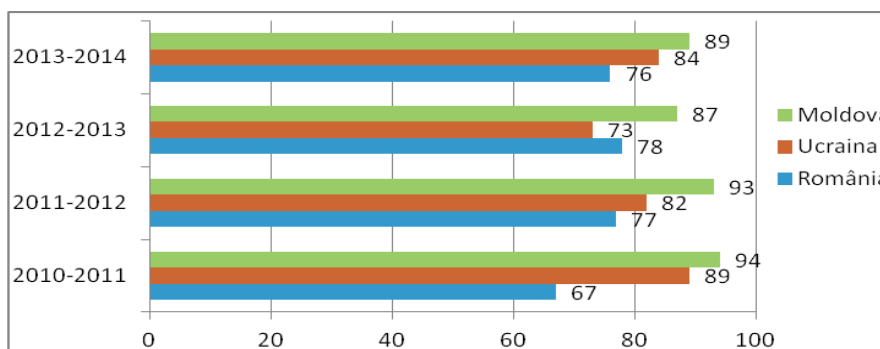

Figura 1. Analiza comparativă a Indicelui competitivității al Republicii Moldova și a țărilor vecine / Figure 1. Comparative analysis of Moldova’s position and the position of its neighboring countries Competitiveness Index

Sursa/ Source: elaborat pe baza rapoartelor WEF/ Based on WEF Reports.

Rezultatele analizei comparative a Indicelui competitivității Republicii Moldova și a țărilor vecine (România și Ucraina), au demonstrat faptul că, din cele trei țări analizate, cea mai competitivă este economia României.

The results of the comparative analysis of Moldova’s position and the position of its neighboring countries (Romania and Ukraine) competitiveness index have demonstrated that the Romanian economy is considered as the most competitive one out of these three countries.

Analiza subindexului competitivității confirmă faptul că economia Republicii Moldova este bazată pe factori, precum factorii de producție primari: forța de muncă ieftină și accesul la resursele naturale – surse dominante ale avantajului competitiv (figura 2).

The analysis of the competitiveness subindex attests the fact that the Moldovan economy is based on such factors as the primary inputs: cheap labor and access to natural resources, which are the dominant sources of the competitive advantage (figure.2).

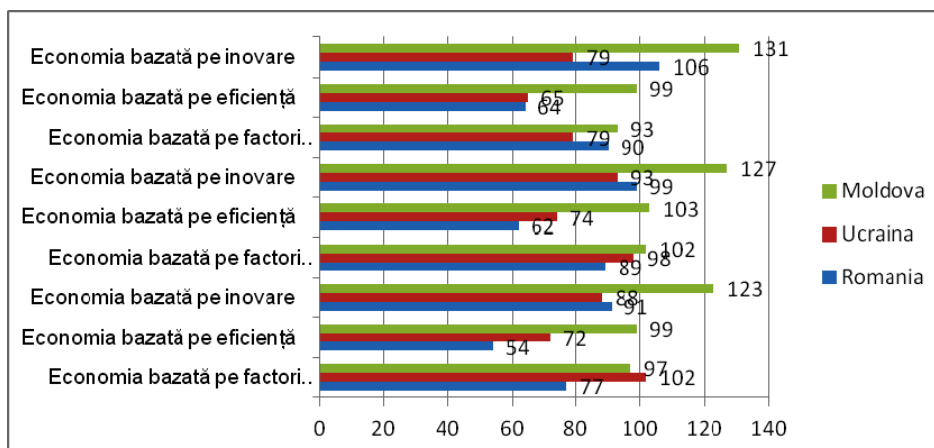

Figura 2. Evoluția subindexului după nivelurile de dezvoltare / Figure 2. Subindex evolution according to stages of development

Analiza evoluției țărilor la subindexul după nivelele de dezvoltare, arată că Republica Moldova, în raportul pentru anii 2010-2011, s-a plasat pe poziția 97, la capitolul *economia bazată pe factori*, în anii 2011-2012 s-a poziționat pe locul 102, iar în anii 2012-2013 s-a poziționat pe locul 93 din 144 de țări investigate. Aceasta ne dovedește că țara noastră înregistrează progrese la acest capitol.

La capitolul *economia bazată pe eficiență*, țara noastră a înregistrat poziția 99, în 2010-2011, și aceeași poziție a păstrat-o în 2012-2013, ceea ce dovedește consolidarea eforturilor pentru a accede de la economia bazată pe factori la economia bazată pe eficiență. Deci, țara noastră este o țară emergentă – de la economia bazată pe factori la cea bazată pe eficiență. Dacă analizăm *economia bazată pe inovare*, țara noastră înregistrează poziții inferioare la acest capitol – de la poziția 123, în 2010-2011, la poziția 131, în 2012-2013, ceea ce dovedește necesitatea unor schimbări pertinente în domeniu.

Ucraina se poziționează foarte bine la capitolul *economia bazată pe inovare*, ceea ce este un element esențial al unei creșteri economice sănătoase. România este poziționată bine la *economia bazată pe eficiență* (poziția 62, în 2012-2013) și se prezintă mai slab la capitolul *economia bazată la inovare* (poziția 106 în 2012-2013).

Conform metodologiei Forumului Economic Mondial, Indicele Global al Competitivității este calculat în baza a 110 indicatori, repartizați pe 12 grupe, patru dintre care constituie factorii de bază, șase factori sunt de creștere a eficienței și doi factori – inovaționali.

Conform datelor tabelului 1, Republica Moldova se poziționează bine la factorii: *pregătirea tehnologică* (65), *eficiența pieței muncii* (81), *învățământul superior și training* (88), *sănătate și educație primară* (86). La factorii enumerați, țara noastră înregistrează valori bune, ceea ce duce la concluzia că acești factori sunt bine dezvoltați.

Factorii, la care țara noastră înregistrează valori mai puțin impresionante sunt: *capacitatea instituțională* (110), *eficiența pieței bunurilor* (100), *complexitatea pieței financiare* (104), *dimensiunea pieței* (121), *complexitatea businessului* (120), dar cel mai rău, Republica Moldova se poziționează la capitolul *inovații* (135), ceea ce dovedește necesitatea implementării unor schimbări pertinente în domeniu. Dacă am face o analiză comparativă a țării noastre și a țărilor vecine, (România și Ucraina), am observa că România, de asemenea, are probleme la capitolul *inovații*, înregistrând poziția 102 în clasament, în timp ce Ucraina este poziționată foarte bine, fiind plasată pe poziția 71 din clasament.

România are dificultăți la factorii *eficiența pieței muncii* (104), *eficiența pieței bunurilor* (113). Ucraina este poziționată rău la factorii *capacitatea instituțională* (132), *capacitatea pieței bunurilor* (117).

The analysis of the countries at the levels of the development subindex shows that Moldova was ranked 97 in terms of economy based on factors in 2010-2011 report, it was ranked 102 in 2011-2012, and it was ranked 93 out of 144 countries under analysis in 2012 - 2013. It proves that our country makes progress in this area.

Our country was ranked 99 in the efficiency-based economy section in 2010-2011 and kept the same position in 2012-2013, which displays a reinforcement of efforts to change from a factor-driven economy to an efficiency-based economy. Thus, our country is an emerging country from a factor-driven economy to an efficiency-based economy. Analyzing our country at the innovation-based economy section, it is obvious that it ranked low from the 123rd position in 2010-2011 to the 131st position in 2012-2013, a fact which requires relevant changes in this field.

Ukraine is positioned very well in the innovation-based economy section which is an essential element of a healthy economic growth. Romania is well positioned in the efficiency-based economy section, the 62nd place in 2012-2013, and less well positioned in the innovation-based economy section; it ranks 106 in 2012-2013.

According to the World Economic Forum methodology, the Global Competitiveness Index is calculated on the basis of 110 indicators, divided into 12 groups, four of which are considered basic factors, six are increasing efficiency factors and two are innovative factors.

According to Table 1, Moldova ranks well in such factors as: technological readiness/preparation (65), labor market efficiency (81), higher education and training (88), health and primary education (86). Taking all these factors into account, our country is well positioned, leading to the conclusion that these factors are well-developed.

Our country registers less impressive values in terms of the following factors: institutions (110), goods market efficiency (100), financial market sophistication (104), market size (121), business sophistication (120), yet, Moldova has the worst and the lowest rankings in terms of innovations (135), which proves the necessity of implementing relevant changes in the field. If we make a comparative analysis of our country with the neighboring countries such as Romania and Ukraine, we will observe that Romania has also problems and low rankings in terms of innovations, falling to 102nd position, while Ukraine is well positioned, registering the 71st position in the rankings.

Romania encounters difficulties with such factors as labor market efficiency (104) and goods market efficiency (113). The most problematic areas of concern for Ukraine are the institution factor (132) and goods market efficiency factor (117).

Tabelul 1 / Table 1

**Poziția Republicii Moldova și a țărilor vecine potrivit celor 12 piloni ai competitivității, în anii 2012-2013 /
Moldova's position and the position of its neighboring countries according to 2012-2013 competitiveness pillars**

	Moldova (nivelul de dezvoltare I) / Moldova (Stage of development I)	România (nivelul de dezvoltare II) / Romania (Stage of development II)	Ucraina (nivelul de dezvoltare II) / Ukraine (Stage of development II)
1. Factori / Factors	93 (60%)	90 (40%)	79 (40%)
Capacitate instituțională / Institutions	110	116	132
Infrastructură / Infrastructure	92	97	65
Stabilitate macroeconomică / Macroeconomic stability	93	58	90
Sănătate și educație primară / Health and primary education	86	83	62
2. Factori de eficiență a activităților / Efficiency enhancers	99 (35%)	64 (50%)	65 (50%)
Învățământul superior și training / Higher education and training	88	59	47
Eficiența pieței bunurilor / Goods market efficiency	100	113	117
Eficiența pieței muncii / Labor market efficiency	81	104	62
Complexitatea pieței financiare / Sophistication of financial market	104	77	114
Pregătirea tehnologică / Technological readiness	65	59	81
Dimensiunea pieței / Market size	121	43	38
3. Inovare și complexitatea factorilor / Innovation and sophistication factors	131 (5%)	106 (10%)	79 (10%)
Complexitatea businessului / Business sophistication	120	110	91
Inovații / Innovation	135	102	71

Sursa: elaborat pe baza rapoartelor WEF / Source: based on WEF reports.

Poziția Republicii Moldova în ratingul țărilor din Raportul Global al Competitivității (după nivelul competitivității) este prezentată în tabelul 2. Observăm, că Republica Moldova se poziționează între Ecuador și Bosnia și Herțegovina, care au înregistrat, în raportul pentru anii 2012-2013, poziția 86 și, respectiv, 88. Printre alte țări, cu poziții asemănătoare, delimităm: Cambodjia, Guatemala, Armenia, Albania. Dacă analizăm raportul pentru anii 2010-2011, Republica Moldova se învecina, după pozițiile înregistrate, cu așa țări ca: Georgia, Honduras, Siria, Serbia, Armenia, Mongolia.

Moldova's position in the Global Competitiveness Index Rankings Report (the competitiveness level) is presented bellow in Table 2. We observe that the Republic of Moldova ranks between Ecuador and Bosnia and Herzegovina, which hold the 86th place and, respectively, the 88th place. If we look at the 2010-2011 report, Moldova is placed next to countries such as Georgia, Honduras, Syria, Serbia, Armenia and Mongolia.

Tabelul 2 / Table 2

Poziția Republicii Moldova în ratinghul țărilor în Raportul Global al Competitivității (după nivelul competitivității)/
Moldova's position in the Global Competitiveness Index Rankings Report (the competitiveness level)

2010-2011 (de la 90 până la 100) / 2010-2011 (90 to 100)		2012-2013 (de la 80 până la 90) / 2012-2013 (80 to 90)		2013-2014 (de la 80 până la 90) / 2013-2014 (80 to 90)	
Țara / Country	Poziția / Position	Țara / Country	Poziția / Position	Țara / Country	Poziția / Position
Gambia / Gambia	90	Macedonia, FYR / Macedonia, FYR	80	Seychelles / Seychelles	80
Honduras / Honduras	91	Croatia / Croatia	81	Lao PDR / Lao PDR	81
Lebanon / Lebanon	92	Armenia / Armenia	82	Iran, Islamic Rep. / Iran, Islamic Rep.	82
Georgia / Georgia	93	Guatemala / Guatemala	83	Tunisia / Tunisia	83
Moldova / Moldova	94	Trinidad and Tobago / Trinidad and Tobago	84	Ukraine / Ukraine	84
Jamaica / Jamaica	95	Cambodia / Cambodia	85	Uruguay / Uruguay	85
Serbia / Serbia	96	Ecuador / Ecuador	86	Guatemala / Guatemala	86
Syria / Syria	97	Moldova / Moldova	87	Bosnia și Herzegovina / Bosnia and Herzegovina	87
Armenia / Armenia	98	Bosnia and Herzegovina / Bosnia and Herzegovina	88	Cambodjia / Cambodia	88
Mongolia / Mongolia	99	Albania / Albania	89	Moldova / Moldova	89
Libya / Libya	100	Honduras / Honduras	90	Namibia / Namibia	90

Sursa: elaborat pe baza rapoartelor WEF / Source: based on WEF reports.

Eficacitatea pieței muncii este destul de importantă pentru asigurarea mobilității și transferării rapide a lucrătorilor dintr-un sector în alt sector, ceea ce stimulează utilizarea forței de muncă la un nivel ridicat.

În calcularea Indicelui competitivității economiei naționale, se ia în considerație asigurarea egalității între bărbați și femei, managementul calificativ și reținerea talentelor în țară.

Analizând poziția Moldovei la pilonul 7 – *Eficiența pieței muncii*, observăm, că țara noastră înregistrează un trend descrescător la acest capitol. Poziționarea slabă a țării noastre în acest domeniu ne sugerează implementarea reformelor, pentru a putea avea o piață dezvoltată și o economie sustenabilă. Rezultatele sunt redată în figura 3.

Labor market efficiency is quite important in ensuring the workers' rapid mobility from one sector to another sector and it stimulates the usage of labor force at a high level.

While calculating the competitiveness index of the national economy, one has to consider gender equality, management qualification and one has to avoid brain drain.

Analyzing Moldova's position in the 7th pillar – *Labor market efficiency*, it is possible to see that our country has registered a decline in this area. Moldova's weak position here requires the implementation of reforms in order to have a developed market and a sustainable economy. The results are shown in Fig. 3.

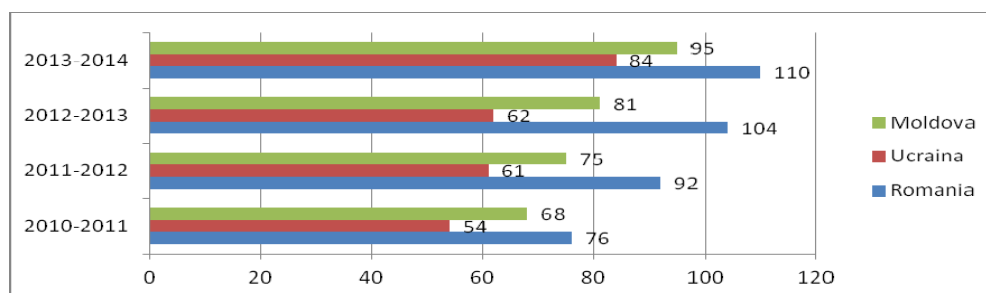

Figura 3. Evoluția pilonului 7 – Eficiența pieței muncii/
Figure 3. Evolution of 7th pillar – Labor market efficiency

Sursa: elaborat în urma analizei rapoartelor WEF/ based on WEF reports

Astfel, piața muncii este un element definitoriu al prosperității unei economii naționale. Thus, the labor market is a defining element of the prosperity of a national economy.

Tabelul 3 / Table 3

Poziția Republicii Moldova în ratingul țărilor în Raportul Global al Competitivității (după pilonul 7 – Eficiența pieței muncii) / Moldova's position in the Global Competitiveness Index Rankings Report (7th pillar – Labor market efficiency)

2010-2011 (de la 60 până la 70) / 2010-2011 (60 to 70)		2012-2013 (de la 80 până la 90) / 2012-2013 (80 to 90)		2013-2014 (de la 90 până la 100) / 2013-2014 (90 to 100)	
Țara / Country	Poziția / Position	Țara / Country	Poziția / Position	Țara / Country	Poziția / Position
France / France	60	Senegal / Senegal	80	Guatemala / Guatemala	90
Botswana / Botswana	61	Republica Moldova / Moldova	81	Ghana / Ghana	91
Hungary / Hungary	62	India / India	82	Brazil / Brazil	92
Albania / Albania	63	Haiti / Haiti	83	Zambia / Zambia	93
Kuwait / Kuwait	64	Rusia / Russia	84	Benin / Benin	94
Kyrgyz Republic / Kyrgyz Republic	65	Guinea / Guinea	85	Republica Moldova / Moldova	95
Saudi Arabia / Saudi Arabia	66	Slovak Republic / Slovak Republic	86	Kyrgyz Republic / Kyrgyz Republic	96
Madagascar / Madagascar	67	Efiopia / Ethiopia	87	Sierra Leone / Sierra Leone	97
Republica Moldova / Moldova	68	Colombia / Colombia	88	Myanmar / Myanmar	98
Colombia / Colombia	69	Panama / Panama	89	India / India	99
Germany / Germany	70	Guatemala / Guatemala	90	Philippines / Philippines	100

Sursa: elaborat pe baza rapoartelor WEF / Source: based on WEF reports.

Poziția Republicii Moldova la pilonul *eficiența pieței muncii* arată că în raportul pentru anul 2010-2011 țara noastră s-a poziționat pe locul 68, pe când în raportul pentru anul 2012-2013 s-a poziționat pe locul 81, ceea ce confirmă necesitatea schimbărilor reformelor în acest domeniu.

Piața muncii reflectă foarte bine situația creată în țară la capitolele *ocupare, populație activă, șomaj, dezvoltare profesională, dezvoltarea potențialului personalului*. Deci, toate aceste elemente au înregistrat o scădere ceea ce denotă necesitatea reformelor în domeniu.

La pilonul *eficiența muncii*, Republica Moldova s-a învecinat după pozițiile înregistrate cu Senegal, India, Haiti, Rusia.

3. Concluzii. Astfel, trebuie acordată o atenție sporită potențialului uman, corespunderii pieței muncii cu potențialul profesional al specialiștilor și a dezvoltării potențialului lucrătorilor, aplicării strategiilor de dezvoltare a capitalului uman al specialiștilor cu utilizarea programelor de dezvoltare orientate spre piață, aplicarea în cadrul întreprinderilor a strategiilor și metodelor de dezvoltare și recalificare a

Moldova's position in *labor market efficiency* pillar shows that our country ranked 68 in 2010-2011 report, while, in 2012-2013 report, it ranked 81, a thing which induces the need for change and reforms in this area. The labor market reflects very well the situation in the country in the field of employment, *labor force, unemployment, career development and staff development potential*. Thus, all those factors have decreased and this fact requires immediate reforms in this area.

The Republic of Moldova's neighboring countries in this position at this pillar are Senegal, India, Haiti and Russia.

3. Conclusions. Consequently, special attention should be drawn to human potential, the compliance of labor market with specialists' potential professionalism and workers' potential development, the implementation of strategies intended for the development of professionals' human capital, the use of market-oriented development programs, the implementation of strategies and methods of specialists' development and requalification within enterprises. Companies'

specialiștilor. Dezvoltarea personalului întreprinderilor, în scopul asigurării competitivității lor, este o condiție indispensabilă și absolut necesară pentru menținerea competitivității economiei naționale și a întreprinderilor, în special, depășirii efectelor recesiunii profunde cauzate de transformările sistemice, care, pe parcurs, au fost accentuate de criza economică mondială, realizării unei creșteri economice durabile și îmbunătățirii standardelor de viață ale populației.

Competitivitatea capitalului uman reprezintă o importantă determinantă pentru activitatea inovațională, iar reprezentarea capitalului uman la nivelul unei națiuni poate însemna o exprimare a abilităților relevante pentru inovare. În urma cercetărilor efectuate, venim cu propunerea de a dezvolta capitalul uman al întreprinderilor, pentru a putea impulsiona dezvoltarea competitivă a țării. Investițiile în factorul uman vor deveni investiții cu efect de sinergie, care vor antrena și activă sectoarele economice, vor spori posibilitatea implementării inovațiilor în cadrul economiei naționale, care reprezintă pilonul de bază al competitivității naționale.

Toate aceste măsuri vor contribui la accesarea țării noastre pe o nouă treaptă a progresului bazat pe eficiență, căci doar oamenii constituie acea resursă vitală care asigură dezvoltarea economică rapidă și durabilă a țării.

staff development in order to ensure their competitiveness is fundamental and absolutely necessary to maintain the effectiveness of the national economy and businesses, to overcome the effects of the deep recession caused by systemic changes that, over time, have been exacerbated by the global economic crisis, to achieve sustainable economic growth and to improve living standards of the population.

The competitiveness of human capital is an important determinant for innovation activity and the representation of the nation's human capital can be seen as an expression of skills relevant for innovation. The following research helped us frame a proposal to develop the human capital in national enterprises, in order to boost the competitive development of the country. Investing in people will turn into synergy effect investments, which will train and enable national economy sectors and will increase the possibility of innovations in the national economy, which is a pillar of the national competitiveness.

All these measures will help our country's accession to a new stage of development based on efficiency, because only people are the vital resource which forms the origins of a comprehensive and sustainable economic development.

Referințe bibliografice / Bibliographic references:

1. CONSTANTIN, L., 2004, *Elemente fundamentale de economie regională*, Editura ASE, București.
2. INGHAM, M. – „*M Management stratégique et compétitivité*”, De Boeck, Bruxelles, 1995, p.2.
3. KITSON, M., Martin, R., Tyler, P., 2004, *Regional competitiveness: an elusive yet key concept?*, *Regional Studies*, Vol.38. Nr.8.
4. LANDAU, R. *Capital Formation and US Competitiveness*, *International Productivity and Competitiveness*. Oxford University Press, New-York - Oxford, 1992.
5. NICA, P., Zaiț, D., Roman, T., 2009, *Convergența economică și rolul cunoașterii în condițiile integrării în Uniunea Europeană*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
6. PRODAN, A., 2011, *Managementul Resurselor Umane: Ghid Practică*, Editura Economică, București.
7. ZAIȚ, D., Spalanzani, A., 2006, *Cercetarea în economie și management*, Editura Economică, București.
8. *Global Competitiveness Report 2011-2012*. World Economic Forum, Geneva, 2011.
9. *Global Competitiveness Report 2012-2013*. World Economic Forum, Geneva, 2012.
10. *Global Competitiveness Report 2013-2014*. World Economic Forum, Geneva, 2013.